

تاریخ: ۲۰۱۴/۱۱/۲۵

ناشر و نویسنده: پوهندوی آصف بهاند

لندی او د لنډیو د ثبتولو ستونزه

اتمہ برخه

(په مکتتاب او تویتر کې د لنډیو څرک)

(۱)

گورونه سم جوړ کړئ عالمه

د پکتیکا وړوکی نازک دي خور به شینه

خدایه د تیلو کوهیان وچ کړي

عرب غریب کړي چې جانان کور ته راځینه

ځینې خلک یې داسې انگیري چې لندی یوازې د خندا، عشق و عاشقی له پاره کارول کیږي؛ چې داسې نه ده. لندی د ژوند د ټولو اړخونو رڼه هنداره ده، داسې صافه هنداره چې د ژوند هر څه او هر اړخ په کې لیدل کیدای شي. هر څه چې په عینې ژوند کې تیریري، هغه د لنډیو په هنداره کې لیدل کیدای شي. دغه لندی یې ښه مثال کیدای شي. دغې لندی ته وگورئ چې د کومې مور، کومې خور، کومې میرمنې، کوم پلار، کوم ورور یا کوم هیواد وال د سوي زړه د اور له لمبو نه به را ټوکیدلي وي:

گورونه سم جوړ کړئ عالمه

د پکتیکا وړوکی نازک دي خور به شینه

په اوسني وخت کې ژوند له نوي پرمخ تلونکي تکنالوژۍ سره تړلی دی. ټول خلک او هر ژوندی ملت هڅه کوي چې د پرمختګ او نوي ژوند له دې کاروانه بیرته پاتې نه شي. د تکنالوژۍ او تمدن ټولې لاس ته راوړنې باید د نوي انسان درونزي، د خپل فرهنگ د غوړیدو او ملي گټو په پام کې نیولو سره وکارول شي. دا دی لندی هم د تکنالوژۍ او نوي عصر د نويو وسایلو له کاروان سره یو ځای روانه او له نوي میډیا سره یې ځان همغږی کړی دی.

د نوي ژوند د نويو قوانینو په لړ کې په دولتونو کې د قواوو اصل د جان لاک له خوا وړاندې شو او بیا منتسکیو په نوي بڼه وده ورکړه او د دولت په چوکاټ کې یې قواوې په دريو برخو وویشلې: مقننه، اجرائیه او قضایه. وروسته له دې د نوي نړۍ په نوي ژوند کې د تکنالوژۍ په کړندي پرمختګ سره میډیا د خپل مهم رول له کبله د څلورمې قوا په بڼه ځان خلکو او ټولني ته ور وپيژاند.

اوس اوس داسې ویل کیږي چې ټولنیزې شبکې (فیسبوک، تویتر او ...) د خپل اوسني رول د ډیر مهم والي په خاطر د څلورو یادو قواوو تر څنګ، د پنځم ځواک په ډول پیژندل شوی دی. (۱)

د همدې له پاره مور ته اړینه ده چې د لنډیو د پښو پل په ټولنیزو شبکو کې هم پسې واخلو. د اوس له پاره زه د ټولنیزو شبکو په ټولو برخو کار نه لرم، غواړم یوازې د ټولنیزو شبکو په دوو برخو (فیسبوک او تویتر) کې د لنډیو پلټنه وکړم. دا ادعا هم نه کوم چې زه به د ټولنیزو شبکو په دغو دوو برخو کې ټولې راغلي یا راوړل شوي لندی ستاسو مخکې کیږم. غواړم په فیسبوک او تویتر کې یوازې په هغو لنډیو لند بحث وکړم او نوي لندی ورنه را انتخاب کړم چې زما له نظره تیري شوي دي.

څنګه چې ما د لنډیو د مقالو په مخکښو برخو کې ويلي وو: لندی له بام، گودر، بڼ، غره، پولې، پټي او کلیو نه راپیل؛ بیا ښار، ښاري ژوند، مطبوعاتو، راديو، ټلويزيون، ښوونځي او پوهنځي ته ورسیده او اوس په کمپیوټر کې، د فیسبوک او تویتر په عصري باغونو کې چکر وهي.

دا د لندی ځانګړنه ده چې ځان له ورځني ژوند سره برابر وي او په ټولنیز ژوند کې چې هر څه تیریري، لندی یې په هنري بڼه اوسني نسل ته او راتلونکو نسلونو ته ور ښيي؛ او دا دی اوس گام په گام له تکنالوژۍ سره هم مسته روانه ده.

دا چې لندی د ژوند په هر پړاو کې ځان ته بدلون ورکوي، همدا یې د تل پاتې کیدو، غني کیدو او ښکلا سبب دی. همدا په ځان کې بدلون راوستل او د نوي ژوند نويو پدیدو ته په خپله لمن کې ځای ورکول؛ همدا لندی ته نوي ژوند ورکوي

د پاڼو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

لندی کولای شي چې د بدلون راوستلو د استعداد په زور په نوي نړۍ کې ځان ته نوی ځای او دريځ پیدا کړي او په نوي عصر کې ځانته نوی مقام وگټي. همدا د لنډۍ د تل پاتې کېدو او غني کېدو یو لوی عامل او دلیل هم دی. کله چې په فیسبوک او تویتر کې ما په لنډیو پسې لټه پیل کړه، نو ډیر ژر له لنډیو سره مخ شوم. ومې لیدل چې د لنډیو څه باران غوندي دی. دا چې چا څه ډول پیل کړي دي، زه ورباندې پوه نه شوم. په فیسبوک او تویتر کې د لنډیو له پاره دغه درې پروفیل انځورونه ما ولیدل:

دا په فیسبوک او تویتر کې د پښتو لنډیو ځانگړې پانه ده، چې آدرسونه یا لینکونه یې دا دي:

<https://twitter.com/PashtoLanday>

<https://www.facebook.com/pashtolanday>

په تویتر او فیسبوک کې د پښتو لنډیو له پاره په ځانگړو پاڼو کې له راغلو موادو داسې ښکاري چې د پانې چلونکو د پانې د شکلیاتو د لا ښه کولو هڅې هم کړي دي. د همدې له پاره یې کله، کله له خپلو لوستونکو نه نظر غوښتی دی. د پانې په یوه مخ کې داسې نظر غوښتل شوی دی:

«د پانې د Cover په انځور خپل نظر را کړئ. آیا مناسب دی او کنه؟ همدارنگه د کوور او پروفایل د انځور نوښت مو خوښ دی او کنه؟ هیله ده ډاډ را کړی .

ژوندون» (۲)

د دې برخې د لا رنگینۍ له پاره په پای کې دغه څو نوي لنډۍ:

خدايه د تېلو کوهيان وچ کړي

عرب غريب کړي چې جانان کور ته راځينه

ستا چې دا شنې شولې پخيري

ما به مرغۍ په ژړا سنږې کړي مينه

دزره ويکت مي نه دريري

د جانان سترگو په فولتاس ويشتلي يمه

خيال دي د خوار پټي غله ده

کله را ډير شي کله ځان پنا کوينه

ستوري مي ټوله شاهدان دي

تل مي سپورمي خورکۍ ته وايمه حالونه

خدای دی زما د چای پیاله کړه

چی هر سهار دی په سرو شونډو ښکلمه

د پاڼو شمېره: له ۲ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

گودرد پیغلو پارلمان دی
بوټلی نشته په منگو ویشتل کوبینه

ستا یارانہ د شگو بند دی
که چنارونه پکې ردم اوبه یی ورینه
نور بیا

د پانو شمیره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ